

KERKEN MOETEN KERKEN BLIJVEN

"De overheid zou meer verantwoordelijkheid moeten nemen om kerken in hun oorspronkelijke functie te behouden. Het praten over kerkgebouwen lijkt nu alleen nog maar te gaan over de vraag: wat is de beste herbestemming? Kerken hebben ook een maatschappelijke functie. Ze zijn van belang voor de religieuze beleving van mensen, ook voor mensen die de overheid niet direct rekent tot de kerkgemeenschap in strikte zin", zegt drs. Peter Broeders, directeur-econoom en diaken van het bisdom van 's-Hertogenbosch.

Broeders pleit ervoor om niet alleen met de overheid, waaronder veel gemeenten, te praten over wat er wel en niet kan bij het herbestemmen van kerken, maar juist over het behoud als kerkgebouw. "Ik vind het argument te makkelijk dat de overheid zegt: er is een scheiding van kerk en staat. Kerken hebben een belangrijk maatschappelijk belang, ook voor mensen die er niet iedere zondag komen." Broeders wijst op de steeds maar teruglopende subsidies van de overheid aan de ene kant en de kostenverhogende maatregelen, zoals bijvoorbeeld brandveiligheidseisen, aan de andere kant. "Overheden zouden kerken niet alleen moeten opzadelen met meer regelgeving, maar ze helpen om ze als kerk te behouden", aldus Broeders.

Meer dan cultuurhistorie

Tijdens Open Monumentendag komen er veel mensen in kerken die er normaal gesproken minder frequent komen. Ze zijn nieuwsgierig naar het religieuze erfgoed dat Brabant rijk is. Bisschop Hurkmans van 's-Hertogenbosch

pleit ervoor om de bezoeker niet alleen te vertellen over de cultuurhistorische en artistieke zaken in een kerkgebouw, maar vanuit een persoonlijke getuigenis te vertellen over de betekenis van alle zichtbare zaken in een kerkgebouw. Wat is bijvoorbeeld de betekenis van een kruisweg of het altaar? "Een kerkgebouw is door haar prominente aanwezigheid van betekenis uit zichzelf. Iedereen die van ver af een toren ziet met een kruis erop, weet dat het om een kerk gaat, ook al heeft hij de binnenkant niet gezien," zegt de bisschop.

Ook Peter Broeders beaamt dit. "In ons bisdom hebben we een schat aan kerkgebouwen: het zijn tastbare tekenen van Gods aanwezigheid, die we hebben gekregen van onze voorouders." Toch ziet hij als econoom ook de grote toename van financiële lasten voor parochies die eigenaar zijn van het gebouw. Het bisdom is zelf regelmatig betrokken bij kerken die aan de eredienst worden onttrokken en waar vervolgens iets mee moet gebeuren. Peter Broeders: "De Rijksdienst voor Monumentenzorg

zegt dat de beste herbestemming van een kerkgebouw een kerkgebouw is. Dat is een visie die wij delen. Ik pleit er daarbij wel voor dat er van de overheid ook geld komt, waarmee dit beleid is uit te voeren."

Kerk behouden als kerk

Voor kerken die geen centrale functie meer hebben, waar dus ieder weekend geen eucharistieviering is, is herbestemming tot kerk met een kapelfunctie het beste. Mensen kunnen hier dan trouwen en rouwen en ook een kaarsje opsteken en bidden. Pastoraal gezien hoeft er eigenlijk geen enkele kerk weg. Toch kan het voorkomen dat een kerkgebouw om financiële redenen niet langer open kan blijven. "Parochies die deel uit gaan maken van een pastoraal samenwerkingsverband kunnen er baat bij hebben om bijvoorbeeld een van de drie kerken te amoveren en met de opbrengst het pastoraat voor de toekomst veilig te stellen. De opbrengst van de grond is in veel gevallen tien keer zo hoog dan wanneer de kerk als gebouw wordt verkocht om te worden herbestemd," aldus Broeders. Het bisdom werkt alleen onder strikte

voorwaarden mee aan herbestemming van kerken met een grote cultuurhistorische en culturele waarde. Het moet daarbij gaan om een waardige herbestemming. Het bisdom heeft daarbij in het verleden leergeld betaald en is geen voorstander van kerken die als winkel, horeca of disco dienst gaan doen. Maar ook bij niet-commerciële herbestemmingen is het bisdom zeer kritisch, omdat vrijwel iedere andere bestemming dan kerkgebouw in haar oorspronkelijke functie ergernis oproept. Het bisdom kent de gevoeligheden rond dit thema als geen ander. De bisschop hoopt dan ook dat Open Monumentendag mag bijdragen tot het besef dat kerken in hun oorspronkelijke functie als kerkgebouw behouden mogen blijven, zodat mensen van nu ook in hun eigen omgeving 'een plaats van hoop' hebben en waar ze terecht kunnen met hun noden en verlangens.

Michiel Savelsbergh
Hoofd communicatie bisdom
's-Hertogenbosch

> 's-Hertogenbosch
> Sint Jan

Dungen
bus de Meerderekerk